

Protokoll fra møte i Kirkerådet 30.- 31. januar 2020

Erkebispegården, Trondheim

Til stede:

Karin-Elin Berg	Harald Hegstad
Kjersti Brakestad Boge	Linn Strømme Hummelvoll
Ole Kristian Bonden	Olav Myklebust
Helga Haugland Byfuglien	Jan Olav Olsen
Agnes Sofie Gjeset	Kristin Gunleiksrud Raaum
Anne Berit Evang	Anne Jorid Gjertsen
Marie Klakegg Grastveit (fravær under sak KR 06/20, 09/20, 11/20, 15/20)	Gunnar Winther
Fra Mellomkirkelig råd:	Kristine Sandmæl
Fra Samisk kirkeråd:	Oddvin Leine Bientie (til stede under sak KR 06/20, 09/20, 11/20, 15/20)
Fra Utvalg for ungdomsspørsmål:	Silje Håve Smørvik

Forfall hele møtet

Sara Ellen Anne Eira	Kari Helene Skog
----------------------	------------------

Til stede fra sekretariatet:

Ingrid Vad Nilsen	Jan Rune Fagermoen
-------------------	--------------------

Berit Hagen Agøy
Ingeborg Dybvig

Øyvind Meling
Kristian Myhre

Konstituering

Møtet ble ledet av Kristin Gunleiksrud Raaum, og som vanlig fulgte ordningen med en saksordfører for hver sak.

Saksliste

Sak   Sakstittel

KR 01/20 Godkjenning av innkalling og saksliste

KR 02/20 Orienteringssaker

    KR 02.1/20 Muntlig orientering fra KR, MKR, SKR, BM og UFUNG
    KR 02.2/20 Høringsuttalelse av 05.12.20 – endring i
    valgforskriften om valgdistrikter ved stortingsvalg

KR 03/20 Referatsaker

    KR 03.1/20 Protokoll fra Norges Kristne Råd 20.11.2019
    KR 03.2/20 Protokoll fra møte MKR november 2019 – Godkjent
    KR 03.3/20 Protokoll fra KR-AU møte 09.januar 2020
    KR 03.4/20 Baptism and Growth in Communion
    KR 03.4.1/20 Protokoll fra møte i KATLUSA 05. desember 2019

KR 04/20 Tilsetting av preses

KR 05/20 Endringer i Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg – KM 2020

KR 06/20 Kirkemøtet 2020 – program og saksliste

KR 07/20 Frivillighet i Den norske kirke – KM 2020

KR 08/20 Kristne migranter – KM 2020

KR 09/20 Støtte til nomineringsgrupper som har innvalgte medlemmer til KM
– KM 2020

KR 10/20 Regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke – KM 2020

KR 11/20 Strategi 2022-2025 – Innledende drøfting – KM 2020

KR 12/20 Forskrift om endringer i regler for valg av Kirkerådet
varamedlemmer for prester) – KM 2020

KR 13/20 Komitémøte i Kyrkjemøtet (Kirkemøtets forretningsorden) - KM
2020

KR 14/20 Pensjonsleverandør fra 2021

KR 15/20 Endringer i Sameloven – Hørings svar

KR 16/20 Endringer av Kirkemøtets budsjettreglement

KR 01/20 Godkjenning av innkalling og saksliste

Direktøren trakk sak KR 05/20 <i>Endringer i regler for Den norske kirkes kontrollutvalg</i> . Saken kommer opp igjen for Kirkerådet i mars.
--

Det var for øvrig ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

KR 02/20 Orienteringssaker

KR 02.1/20 Muntlig orientering ved KR, MKR, SKR, BM og UKM

Kirkerådet ved direktør:

- Kirkerådet følger stortingsbehandlingen av lov om tros- og livssynssamfunn og stortingsmeldingen om Opplysningsvesenets fond, spesielt med tanke på at det nå er en mindretallsregjering. Kirkerådet har spilt inn at det er viktig at det kommunale finansieringsansvaret ligger fast.
- Jobber for tiden med å tegne ut hvordan et kirkelig vedlikeholdsprogram kan se ut og forvaltes – Kirkerådet ønsker å ha en aktiv rolle i denne prosessen.
- De foreløpige dåpstallene for 2019 foreligger: Nedgangen ser ut til å flate noe ut.
- Dåpssatsingen går videre. Tre arbeidsgrupper jobber med dåpssamtaler for foreldre som vurderer dåp, byggesett for hjemmeside om dåp, og om dåp som en mulighet hele livet.
- Angående tilgangen til folkeregisteret, er det sendt brev til Barne- og familiedepartementet som poengterer statens ansvar for å bidra til å sikre kvaliteten i medlemsregisteret.
- Evalueringen av Samarbeid menighet og misjon (SMM) foreligger. Det regionale leddet er det som er vurdert svakest. Som oppfølging av KIFO-evalueringen arbeides det med en forsknings-, utviklings- og innovasjonsstrategi. Sak om dette kommer i juni.

- Jobber med utredningsmandat for gjennomgang av trosopplæringen. Sak kommer i mars.
- Jobber med en fireårsrapportering til Kirkemøtet for å rapportere på tidligere vedtak. Kommer på Kirkerådets møte i mars.
- Kirkerådet vedtok 15 nye millioner til diakoni i 2020. Stiftsdirektørene er konsultert angående bruk av pengene. Fortsatt behov for midler til lokalkirken: 10 millioner til fordeling gjennom bispedømmene, i tillegg til 1,5 millioner til utviklingsmidler. Fængselsprester til nye fængsler i Agder finansieres også av disse midlene.
- Gudstjenestebøkene med stiv perm er forsinket, mens myk perm er på vei. Avtalen med Eide gir få muligheter til å gjøre noe med slike utsettelse.
- Rekruttering: Store utdanningsmesser i januar. Den norske kirke har vært til stede på ti av elleve av disse.
- Kirkerådets sekretariat jobber med å redusere klimafotavtrykket med 50 % mot 2030. Brukes som eksempel til etterfølgelse av flere andre organisasjoner og institusjoner.
- En HMS-revisjon er gjennomført i rettssubjektet. Mange utfordringer, og en del av disse genereres av måten kirken er organisert.
- Nye Kirkens hus ligger noe etter skjema, men innflytting i 2023 ligger fast. Byggesøknad sendes snart.
- Prosjekt kirkelig organisering er i gang. Mandatene fra arbeidsgruppene fastsettes 30. januar og legges ut på kirken.no.
- Kirkefagjennomgangen foreligger i løpet av februar. Vil gi en del dokumentasjon på hvordan vi jobber, og noen anbefalinger.

Mellomkirkelig råd ved leder

- Møte i arbeidsutvalget 29. januar.
- Skal behandle spørsmål om autonome våpensystemer i neste møte.
- Jobber med evalueringen av SMM opp mot holistisk misjonsforståelse og medlemskriterier for medlemskap.
- Evaluerer de siste fire årene i rådet, bl.a. tidsbruk i møter.
- Vil se videre på etikk i forvaltningen med samfunnsperspektiv fremover.

Samisk kirkeråd ved rådsmedlem Oddvin Leine Bientie

- Samisk kirkeråd er glade for støtten fra Kirkerådet, for eksempel gjennom arbeidet med sannhets- og forsoningskomiteen.
- Rådet har jobbet med en sak om overgrep og vold i samiske miljø. Ressursheftet «Det har skjedd mitt barn» er gitt ut.
- Jobber med sørsamiske og lulesamiske bibeloversettelser i samarbeid med de nordiske bibelselskapene.
- På kirken.no er det publisert en oversikt over gudstjenester på samefolkets dag 6. februar.

Utvalg for ungdomsspørsmål ved leder

- Skal i neste møte behandle saker om kirke på nett, og samarbeider med kommunikasjonsavdelingen om dette. Tema: Hvordan fremstår ungdomsdemokratiet i sosiale medier?
- Fokussak for UKM 2020: Debattklima/dialogklima. Er i kontakt med Kirkelig dialogcenter i Oslo.
- Jobber for tiden med å velge saker til UKM 2020. Syv saker er foreslått, fire saker skal behandles.
- Følger opp Kirke 2030 i etterkant av UKM 2019. Skal ha en del av arbeidet med dette temaet på Kirkemøtet
- Ufung har blitt utfordret til å velge «månedens barnerekt» for februar til kirken.no.

Bispemøtet ved preses

- Dåpsbrevet ble lest opp i de fleste kirker 12. januar. Mye debatt om teksten i ulike medier. Bispemøtet opplever at teksten fungerte godt, og at den løfter frem viktige sider ved dåpen.
- Responser fra prestene på dåpsbrevet fra biskopene er verdt å drøfte i samtale med prestene. Dette kommer biskopene til å ta opp i sine bispedømmer.
- Jobber med å ferdigstille en tekst som går dypere og videre om dåp, og som kan godkjennes av K-stud slik at menigheter kan få støtte til å bruke dette samtaleopplegget.
- Bispemøtet begynner 10. februar med Atle Sommerfeldt som konstituert biskop.
- Helga Haugland Byfuglien ble takket av med gudstjeneste i Trondheim 26. januar og med en markering på Kirkens hus i Oslo 4. februar.
- Olavsstipendet: Ingeborg Sommer fikk stipendet for å jobbe med forholdet mellom personlige gravferder og kirkens liturgi.
- Bispemøtet følger arbeidet med kirkelig organisering, og skal ha møte med lederne i arbeidsgruppene for arbeidsgiverorganisering og for biskopens tilsyn og rolle.

KR 02.2/20 Høringsuttalelse av 05.12.20 – endring i valgforskriften om valgdistrikter ved stortingsvalg

KR 02/20 Vedtak

Kirkerådet tar sakene til orientering.

Enstemmig vedtatt.

KR 03/20 Referatsaker

KR 03.1/20 Protokoll fra Norges Kristne Råd 20.11.2019

KR 03.2/20 Protokoll fra møte MKR november 2019

KR 03.3/20 Protokoll fra KR-AU møte 09. januar 2020

KR 03.4/20 Baptism and Growth in Communion

KR 03.4.1/20 Protokoll fra møte i KATLUSA 05. desember 2019

KR 03/20 Vedtak

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

Enstemmig vedtatt.

KR 04/20 Tilsetting av preses

Sammendrag

Preses Helga Haugland Byfuglien sa 2. september 2019 opp stillingen som preses og meddelte at hun ønsker å fratre stillingen ved utgangen av februar 2020.

Bispemøtet nominerte generalsekretær i Kirkenes verdensråd, Olav Fykse Tveit, som kandidat til ny preses i Bispemøtet.

Kirkerådet har sendt brev til bispedømmerådene, menighetsrådene og de stemmeberettigede i Nidaros domprosti og bedt dem om å uttale seg om kandidaten ved å avgi stemme.

Bispemøtets arbeidsutvalg, med støtte fra bispekollegiet, vedtok i sitt møte 20. januar 2020 å foreslå at Olav Fykse Tveit tilsettes som ny preses i Bispemøtet.

Saksbehandling

Saken ble behandlet for lukkede dører.

Det ble gjennomført skriftlig votering i saken, og Olav Fykse Tveit fikk 14 av 14 stemmer.

KR 04/20 Vedtak:

Kirkerådet tilsetter Olav Fykse Tveit som preses i Bispemøtet.

Enstemmig vedtatt.

KR 05/20 Endringer i regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

Saken ble trukket. Den kommer for behandling i Kirkerådet i mars.

KR 06/20 Kirkemøtet 2020 – program og sakliste

Sammendrag

Kirkemøtet 2020 avholdes i perioden 22. – 27. april 2020 på Scandic Nidelven i Trondheim. I henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 2-3 er det Kirkerådet som forbereder og tilrettelegger saker som skal behandles. Kirkerådet har det praktiske ansvar for ytre opplegg og gjennomføring av møtet.

I tillegg til de 17 sakene som Kirkerådet har vedtatt på saklisten, har Oslo Bispedømmeråd meldt inn en ny sak, støtte til nomineringsgrupper i Kirkemøtet.

Kirkerådet må også gjøre et vedtak i angående frist for personer å melde seg til høring i en komité på Kirkemøtet (jf. Kirkemøtets forretningsorden § 5-5).

Videre foreslås det å gjøre to endringer i Kirkemøtets budsjettreglement.

Saksbehandling

Anne Jorid Gjertsen foreslo følgende endringer:

Sak KM 18/20 *Støtte til nomineringsgrupper* plasseres i komite C.

Sak KM 16/20 *Endringer i regler for Den norske kirkes kontrollutvalg* plasseres i komite D: Kirkeordning.

Direktøren endret sitt forslag til vedtak i samsvar med forslaget.

KR 06/20 Vedtak

1. Kirkerådet vedtar å sette sak KM 18/20 *Støtte til nomineringsgrupper* opp på saklisten til Kirkemøtet 2020. Saken plasseres i komité C: Økonomi og kirkeordning
2. Kirkerådet vedtar å sette sak KM 19/20 *Forskrift om endringer i regler for valg av Kirkeråd (varamedlemmer for prester)* opp på saklisten til Kirkemøtet 2020. Saken plasseres i komité D: Kirkeordning.

3. Kirkerådet vedtar å sette sak KM 20/20 Endring av Kirkemøtets budsjettreglement opp på sakslisten til Kirkemøtet 2020. Saken plasseres i komité C: Økonomi og kirkeordning.
4. Kirkerådet fastsetter frist for å melde seg til høring i komité på Kirkemøtet til en uke før Kirkemøtet konstituerer seg.
5. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å velge følgende dirigentskap for Kirkemøtet 2020:

Dirigent	Personlig vara
Lill Tone Grahl-Jacobsen, Tunsberg, Åpen folkekirke	Rolf Steffensen, Sør- Hålogaland, prest
Kai Steffen Østensen, Agder og Telemark, Åpen folkekirke	Ole Jacob Flæten, Borg, Åpen folkekirke
Iselin Vistekleiven, Hamar, Nominasjonskomiteens liste	Hanne Braathen, Nord-Hålogaland, Bønnelista

6. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å oppnevne følgende tellekorps for Kirkemøtet 2020:
  - Øyvind Meling, leder
  - Ole Inge Bekkelund
  - Siv Birkeland
  - Risten Turi Aleksandersen
  - Berit Hagen Agøy
7. Sak KM 16/20 Endringer i regler for Den norske kirkes kontrollutvalg plasseres i komite D: Kirkeordning.

Enstemmig vedtatt.

KR 07/20 Frivillighet i Den norske kirke

Sammendrag

Temaet frivillighet har blitt tatt opp og etterlyst på Kirkemøtet ved flere anledninger. Kirkemøtet 2019 vedtok: «Kirkens møte med mennesker i alle livssituasjoner er avhengig av ansatte og frivillige. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere hvordan frivilligheten kan styrkes» (KM 12/19, punkt 3). Begrepet frivillighet er relativt nytt, men kirken har alltid bestått av mennesker som mer

eller mindre organisert har bidratt i det kirkelige arbeidet uten kompensasjon. I dag rapporteres det om 100 000 frivillige i Den norske kirke, og kirken er dermed en av de store frivillighetsaktørene i samfunnet. Frivillighet bidrar til fellesskap og tilhørighet, og har betydning for enkeltmennesket, for kirken som helhet og for samfunnet. Det er dermed mange gode grunner for å legge til rette for at flere skal få ta del i dette. For å bevare en levende folkekirke med stor oppslutning og aktivitet også i fremtiden, er det avgjørende å opprettholde og styrke det sterke frivillige engasjementet som kjennetegner Den norske kirke. Denne saken beskriver hvordan frivillighet i Den norske kirke kan forstås og foreslår hvilke områder som skal prioriteres for å styrke frivilligheten i hele Den norske kirke.

KR 07/20 Vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

Frivillighet i Den norske kirke

Kirken er Kristi kropp. Vi som sammen bærer kirkens oppdrag, er lemmer på det samme legemet og grener på det samme treet. I dette fellesskapet vil vi at alle skal ha mulighet til å delta og bidra. Vår kirkes kultur, ledelse, kommunikasjon og organisering skal gi frivillighet gode kår. Frivillighet i kirken skal kjennetegnes av god samhandling og trygge rammer.

I lys av dette vil Den norske kirke

1. tilrettelegge for at ressurser og engasjement tas i bruk hos alle som vil bidra
2. øke fokus og kompetanse på frivillighet og frivillighetsledelse
3. sikre rammer og rutiner som bidrar til trygghet og god etisk praksis
4. kommunisere om kirken slik at det skaper motivasjon til å bidra
5. samhandle aktivt med organisasjoner, kommuner og næringsliv
6. motivere og legge til rette for økt deltakelse gjennom givertjeneste og innsamling
7. innhente og formidle kunnskap om hva som bidrar til å fremme frivilligheten i kirken.

Enstemmig vedtatt

KR 08/20 Kristne migranter

Sammendrag

Norge er et flerkulturelt samfunn med om lag 14% innvandrere, bosatt i alle landets kommuner. Mange har kristen bakgrunn. Deres tro, spiritualitet og erfaringer gjør det kristne fellesskapet i Norge mer mangfoldig. Globalt vokser den kristne kirken,

særlig i sør. Også i Norge er det en fremvekst av nye kristne fellesskap, ikke minst blant migranter og innenfor andre konfesjoner enn den lutherske. Skal Den norske kirke være en inviterende og inkluderende folkekirke også i årene fremover, må en større bredde av folket kjenne at de er en del av kirken og at kirken har plass for deres tro og engasjement. Det må legges til rette for et større mangfold av språk og kultur og trosuttrykk.

Kristne migranter kan velge å tilhøre en av migrantkirkene som finnes i Norge, de kan bli medlemmer i en annen etablert kirke innenfor sin egen konfesjon, eller bli med i Den norske kirkes menighet der de bor enten de melder seg inn eller ikke. Hovedhensikten med å sette denne saken på Kirkemøtets agenda, er at kristne migranter som ønsker en tilknytning til en menighet i Den norske kirke skal bli tatt imot og oppleve seg som fullverdige deltakere i fellesskapet. Om kirken gjenspeiler mangfoldet i befolkningen, er den bedre i stand til å utføre kirkens oppdrag her hjemme og i verden.

Kirkemøtet inviteres til å drøfte Den norske kirkes selvforståelse som folkekirke for en befolkning som i økende grad består av ulike kulturer og tradisjoner, og hvordan det kan tilrettelegges for at kristne migranter kjenner seg hjemme i menigheter og er med og preger kirken. Saksdokumentet foreslår ti kjennetegn som kan forstås som uttrykk for kirkens selvforståelse, men også som utfordringer eller forpliktelser.

Kirkemøtet behandlet i 2009 saken «Kristne innvandrere og menighetene i Norge», (KM 07/09). Den gangen drøftet man også regelverk og formelle og praktiske hindringer for inkludering og økumenisk samarbeid. Oppfølgingen av saken ble vanskelig siden kirkens organisering var forankret i kirkeloven. Med en ny tros- og livssynslov er mulighetsrommet større. Dette saksdokumentet vil ikke gå i detaljer om regelverk, men vil nevne noen muligheter som finnes når det gjelder kirkelig organisering og økumenisk samarbeid.

KR 08/20 Vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

Ti kjennetegn for Den norske kirke i en ny tid

Den norske kirke er en del av den verdensvide kirke. Kristne utgjør et mangfoldig fellesskap. Dette må gjenspeiles i Den norske kirkes møte med migranter og i samarbeid med andre kirkesamfunn. For å være en folkekirke i tiden fremover må Den norske kirke kjennetegnes av:

- 1. Dialogisk ydmykhet:** *I kirken lytter mennesker til hverandres troshistorier og livserfaringer med respekt og nysgjerrighet for ulik kulturell tilhørighet*

2. **Diakonal tilnærming:** Kirken fremmer migranternes rettigheter, støtter dem i å etablere en hverdag i Norge, og legger til rette for deres deltakelse i diakonalt arbeid
3. **Gode relasjoner:** Kirken arbeider aktivt for å bygge relasjoner og mangfoldige fellesskap med rom for forskjellige språk, tradisjoner og personligheter
4. **Inkluderende fellesskap:** I kirken møtes alle med samme respekt, frihet til å være seg selv og forventning om deltakelse ut fra sine forutsetninger
5. **Mangfoldige gudstjenester:** Gudstjenesten avspeiler menighetens kulturelle mangfold, og det gis mulighet til å feire gudstjenester på ulike språk
6. **Relevant forkynnelse:** Kirken forkynner evangeliet frimodig med sensitivitet for det kulturelle, språklige og religiøse mangfoldet i samfunnet
7. **Kultursensitiv trosopplæring:** Undervisning i kristen tro og praksis tilpasses migranternes erfaringer og perspektiv, språk og alder
8. **Anerkjennelse av krysskulturelle barn og unge:** Kirken sørger for at alle barn og unge blir sett og lyttet til, og at de kan prege kirkens fremtid
9. **Representativt lederskap:** Kirken rekrutterer ansatte og frivillige til ledelse og demokratiske styringsorganer fra bredden i befolkningen
10. **Økumenisk samarbeid:** Den norske kirke tilbyr ulike tilknytningsformer for den enkelte migrant og for migrantmenigheter

Enstemmig vedtatt.

KR 09/20 Støtte til nomineringsgrupper som har innvalgte medlemmer i Kirkemøtet

Sammendrag

Oslo bispedømmeråd har fremmet forslag til Kirkemøtet om at det skal utredes til Kirkemøtet en ordning med økonomisk støtte til nomineringsgrupper som har

medlemmer i Kirkemøtet. Ved kirkevalget i 2019 ble det gitt intensjonsstøtte og listestøtte til de registrerte nomineringsgruppene, jf. regler 16. april 2018 valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet (kirkevalgreglene) § 6-5.

Bispedømmerådet kan i henhold til Kirkemøtets forretningsorden melde saker til Kirkemøtet, jf. § 2-1. Kirkerådet avgjør hvilke saker som skal fremmes og settes på sakslisten. Kirkerådet skal redegjøre for saker som er meldt til behandling, men som ikke er satt opp på sakslisten, jf. § 2-3. Kirkemøtet godkjenner selv sakslisten.

Saken redegjør for tidligere behandling av spørsmålet om økonomisk støtte til nomineringsgrupper, ulike sammenlignbare støtteordninger og vurdering av mulige løsninger for økonomisk støtte.

KR 09/20 Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

Det innføres en støtteordning for registrerte nomineringsgrupper som har medlemmer innvalgt i Kirkemøtet og leke medlemmer i Kirkemøtet valgt inn fra Nominasjonskomiteens liste. Dette erstatter dagens ordning med intensjonsstøtte og listestøtte etter kirkevalgreglene § 6 -5. Formålet med støtten er å sette registrerte nomineringsgrupper og leke medlemmer i Kirkemøtet valgt inn fra Nominasjonskomiteens liste i stand til å drive kirkepolitisk arbeid og gjøre medlemmene av Kirkemøtet i stand til å utøve sine verv. Det tas forbehold om budsjettmessig dekning.

De registrerte nomineringsgruppene som har medlemmer i Kirkemøtet, Bønnelista og Åpen folkekirke, får en sum per år som tilsvarer en fjerdedel av det de fikk i listestøtte i 2019.

Kirkemøtet ber Kirkerådet utarbeide en ny støtteordning for eventuelle nye grupperinger.

Saksbehandling

Gunnar Winther fremmet følgende alternative forslag til vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

Det innføres en årlig støtteordning for registrerte nomineringsgrupper som har medlemmer innvalgt i Kirkemøtet og leke medlemmer i Kirkemøtet valgt inn fra Nominasjonskomiteens liste.

Formålet med støtten er å sette registrerte nomineringsgrupper og leke medlemmer i Kirkemøtet valgt inn fra Nominasjonskomiteens liste i stand til å drive kirkepolitisk arbeid og gjøre medlemmene av Kirkemøtet i stand til å utøve sine verv. Støtten bygger videre på forutsetningen om at det bør være de

registrerte nomineringsgruppene som har hovedansvaret for å opplyse velgerne om de ulike alternativene som stiller lister ved kirkevalget.

Støtteordningen utformes slik at 1/4 av støtten gis som en grunnstøtte som gjøres uavhengig av resultatet ved siste kirkevalg. 3/4 av støtten gis som støtte basert på antall innvalgte medlemmer i Kirkemøtet. De registrerte nomineringsgruppene som har medlemmer i Kirkemøtet, Bønnelista og Åpen folkekirke, får utregnet årlig støtte med basis i denne fordelingsnøkkelen. Medlemmer i Kirkemøtet som er innvalgt fra Nominasjonskomiteens liste må så langt det er mulig likebehandles med nomineringsgruppene. I tråd med alternativ A i saksfremlegget skal medlemmene fra Nominasjonskomiteens liste derfor kunne få stilt til disposisjon en individuell sum og så få refundert utlegg opp til denne summen.

Årlig ramme for støtteordningen settes til kr 2.000.000.

Ordningen med intensjonsstøtte og listestøtte knyttet til valgår opprettholdes. Dette vil også sikre eventuelt nye grupperinger muligheter til å stille lister ved kirkevalget.

Det tas forbehold om budsjettmessig dekning.

Ikke realitetsbehandlet.

Kristin Gunleiksrud Raaum foreslo følgende alternative forslag til vedtak:

Kirkerådet ber sekretariatet komme tilbake med saken til marsmøtet ut fra de momenter som fremkom i samtalen.

Enstemmig vedtatt.

KR 09/20 Vedtak:

Kirkerådet ber sekretariatet komme tilbake med saken til marsmøtet ut fra de momenter som fremkom i samtalen.

Enstemmig vedtatt.

KR 10/20 Regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke

Sammendrag

Kirkemøtet 2019 vedtok å be «Kirkerådet forberede en sak om regelverk for ungdomsdemokrati til Kirkemøtet i 2020». Kirkerådet behandlet i 14. juni 2019 et forslag til regelverk som ble sendt på høring til Ungdommens kirkemøte, ungdomsrådene og bispedømmerådene med høringsfrist 11. oktober 2019. Det kom inn 13 hørings svar fra 15 instanser – fem bispedømmeråd, to biskoper, seks ungdomsråd, Presteforeningen og Ungdommens kirkemøte.

Regelverket utdyper kirkeordningen § 36 om ungdomsdemokratiet i Den norske kirke, med bestemmelser om ungdomsting i bispedømmet, ungdomsråd i bispedømmet, Ungdommens kirkemøte og Den norske kirkes ungdomsutvalg. I tillegg inneholder regelverket en formålsparagraf som bygger på kirkeordningen § 36 og noen tekniske regelbestemmelser.

KR 10/20 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fastsette følgende regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke:

§ 1. Formål

Reglene skal legge forholdene til rette for at unge i alderen 15–30 år får mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 36.

§ 2. Ungdomsting i bispedømmet

Ungdomstinget består av:

- a) inntil to representanter oppnevnt av hvert av menighetsrådene i bispedømmet,
- b) inntil to representanter fra hver av de organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke i bispedømmet, oppnevnt av organisasjonenes regionale styrer,
- c) medlemmene av ungdomsrådet og
- d) medlemmer av bispedømmerådet som er under 30 år.

Representantene etter bokstav a), b) og d) må være i aldersgruppen 15–30 år.

Representantene etter første ledd må være medlem av Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 40 første ledd.

I Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer bør de oppnevnte organene tilstrebe at det oppnevnes samiske representanter blant representantene.

Ungdomstinget er et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet som kan uttale seg i saker som gjelder Den norske kirke.

Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser for ungdomstinget, herunder bestemmelser om representanter uten stemmerett, etter uttalelse fra ungdomsrådet.

§ 3. Ungdomsråd i bispedømmet

Ungdomsrådet består av minst seks medlemmer i aldersgruppen 15–30 år, valgt av og blant ungdomstingets representanter, og en observatør med tale- og forslagsrett valgt av bispedømmerådet blant bispedømmerådets medlemmer. I de tre nordligste bispedømmene bør minst ett av medlemmene være samisk. Ungdomstinget kan også velge et antall varamedlemmer til ungdomsrådet.

Ungdomsrådet skal være et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet i saker som angår i kirke og samfunn samt forberede og følge opp de saker som skal behandles av ungdomstinget. Ungdomsrådet kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser om ungdomsrådet etter uttalelse fra ungdomsrådet.

§ 4. Ungdommens kirkemøte

Ungdommens kirkemøte består av:

- a) to delegater fra hvert bispedømme, valgt av og blant hvert ungdomsråd,
- b) en samisk delegat fra henholdsvis Nord-Hålogaland bispedømme, Sør-Hålogaland bispedømme og Nidaros bispedømme, valgt av vedkommende ungdomsråd,
- c) to delegater valgt av og blant samisk ungdomsutvalg,
- d) to delegater fra døve-menighetene, oppnevnt av døvekirkenes fellesråd,
- e) en delegat fra hver av organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke. Organisasjonen må ha kristen formålsparagraf og mottatt invitasjon fra Den norske kirkes ungdomsutvalg. Delegaten oppnevnes av organisasjonens styre,
- f) medlemmene av Den norske kirkes ungdomsutvalg,
- g) medlemmer av bispedømmeråd, Kirkerådet og Samisk kirkeråd som er under 30 år,
- h) de representantene som ble valgt til å representere Ungdommens kirkemøte på Kirkemøtet foregående år.

Delegatene etter bokstav a), b), c), d) e) og g) kan delta til og med det året de fyller 30 år.

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt.

Ungdommens kirkemøte velger lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og tre andre representanter fra Ungdommens kirkemøte til Kirkemøtet. Disse representantene må være under 30 år.

Saker til Ungdommens kirkemøte må meldes til Kirkerådets sekretariat senest 14 uker før møtet.

Organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke kan sende en observatør med tale- og forslagsrett i tillegg til delegaten. Medlemmene av Samisk ungdomsutvalg som ikke er delegater, kan møte på Ungdommens

kirkemøte som observatør med tale- og forslagsrett. Forsvarets tros- og livssynskorps kan også sende en observatør med tale- og forslagsrett til Ungdommens kirkemøte. Medlemmer av valgkomiteen som ikke er delegat, møter med tale- og forslagsrett.

Den norske kirkes ungdomsutvalg kan invitere organisasjoner som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke, men som ikke har kristen formålsparagraf, til å sende en observatør med tale- og forslagsrett til Ungdommens kirkemøte.

Delegater og observatører som møter på Ungdommens kirkemøte må være medlem av Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 40 første ledd.

Ungdommens kirkemøte vedtar selv nærmere forretningsorden for gjennomføring av Ungdommens kirkemøte.

§ 5. Den norske kirkes ungdomsutvalg

Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av Ungdommens kirkemøte. Leder og fem andre medlemmer skal velges blant delegatene på Ungdommens kirkemøte og to skal velges av Ungdommens kirkemøte på bakgrunn av særlig kompetanse. Funksjonstiden er på to år.

Den norske kirkes ungdomsutvalg skal være Den norske kirkes rådgivende organ i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn, både nasjonalt og internasjonalt samt bistå ved forberedelser og gjennomføring av Ungdommens kirkemøte. Utvalget kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Utvalget velger selv nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 6. Samisk ungdomsutvalg

Samisk ungdomsutvalg består av:

- a) En representant oppnevnt for to år av ungdomstingene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer.
- b) To representanter oppnevnt av Samisk kirkeråd.

I tillegg kan Sametinget oppnevne en representant.

For hver representant oppnevnes det en til to vararepresentanter.

Samisk ungdomsutvalg bør ha representasjon fra nord-, sør- og lulesamisk språkområde, og det bør være representert ungdom med tilknytning til læstadianske miljøer. Det skal etterstrebtes en jevn fordeling i kjønn, alder og teologisk ståsted. Minst halvparten av delegatene i SUNG skal være samer, jf. kriteriene for Sametingets valgmanntall. Representantene og vararepresentantene skal være mellom 15 og 30 år.

Samisk ungdomsutvalg er et rådgivende ungdomsorgan på nasjonalt nivå som bidrar til at samisk ungdom kan medvirke i aktuelle saker i Den norske kirke. Samisk ungdomsutvalg er et rådgivende organ innenfor sitt område for Samisk kirkeråd og andre nasjonale kirkelige organer. Utvalget kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Utvalget velger selv leder og nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 7. Mindre endringer

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i reglene.

§ 8. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Reglene trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer. Kirkerådet kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Samtidig oppheves statutter for Ungdommens kirkemøte, statutter for Utvalg for ungdomsspørsmål og statutter for Samisk ungdomsutvalg.

Ungdomsråd og ungdomsutvalg som er valgt før reglene settes i kraft, fungerer videre inntil det er valgt et nytt ungdomsråd og ungdomsutvalg.

Enstemmig vedtatt.

KR 11/20 Strategi 2022 – 2025 – Innledende drøfting

Sammendrag

Dagens visjons- og strategidokument for Den norske kirke *Mer himmel på jord* ble vedtatt av Kirkemøtet i april 2018 for perioden 2019-2021, og skal derfor revideres på Kirkemøte 2021. Kirkerådet ser det som hensiktsmessig å erstatte dette med et kort og overordnet strategidokument som gir retning gjennom en prioritering av nasjonale satsingsområder for Den norske kirke.

Kirkemøtet 2020 inviteres til en drøfting med sikte på å sirkle inn hvilke satsingsområder som er mest aktuelle i årene fremover. Kirkerådet ønsker at et nytt kirkemøte får anledning til å løfte blikket og drøfte hvilke grep det er nødvendig og mulig å gjøre innenfor de rammer og muligheter kirken nå har.

Det legges opp til en høringsprosess på nytt strategidokument i etterkant av Kirkerådets møte i juni 2020.

KR 11/20 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide videre med strategi 2022-2025 som fremmes til vedtak for Kirkemøtet i 2021. Komiteenes innspill blir tatt med i den videre prosessen.

Enstemmig vedtatt.

KR 12/20 Forskrifter om endringer i regler for valg av Kirkerådet (varamedlemmer for prester)

Sammendrag

Kirkemøtet 2019 ønsket å endre ordningen med at det skal være personlige varamedlemmer for prestene til at det skal velges varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Kirkeloven § 25 fastsetter imidlertid at det skal være personlige varamedlemmer for medlemmene av Kirkerådet. Kirkemøtet vedtok derfor i sak KM 7/19 at det skal være personlige varamedlemmer for medlemmene av Kirkerådet i denne omgangen, men at dette endres til at det skal velges varamedlemmer i nummerert rekkefølge fra kirkeloven oppheves.

Valget av Kirkerådet i 2020 må følge de gjeldende reglene med personlige varamedlemmer. Det foreslås at Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fastsette en overgangsbestemmelse som slår fast at de fire prestene som velges som personlige varamedlemmer, omgjøres til varamedlemmer i nummerert rekkefølge ut fra deres stemmetall ved valget under Kirkemøtet, fra det tidspunktet kirkeloven oppheves og regelendringen trer i kraft.

I tillegg er det behov for å presisere hvilke medlemmer de personlige varamedlemmene skal være personlige varamedlemmer for. Dette fremgår ikke i dag av reglene.

KR 12/20 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak

1. Kirkemøtet fastsetter følgende forskrift om endringer i regler for valg av Kirkerådet:

I

I regler 1. april 2019 nr. 455 gjøres følgende endringer:

§ 3-4 nytt femte punktum skal lyde:

Varamedlemmet for prestene som får flest stemmer blir personlig varamedlem for presten som fikk flest stemmer etter § 3-3, varamedlemmet som får nest flest stemmer blir personlig varamedlem for presten som fikk nest flest stemmer osv. Stemmelijkheid avgjøres ved loddtrekning.

II

Endringen trer i kraft straks.

2. Kirkemøtet fastsetter følgende forskrift om endringer i regler for valg av Kirkerådet:

I

I regler 1. april 2019 nr. 455 gjøres følgende endringer:

§ 3-4 femte punktum oppheves.

Overskriften til § 4-4 skal lyde:

Ikrafttredelse. *Overgangsbestemmelser.*

§ 4-4 nytt annet ledd skal lyde:

Fra det tidspunkt forskrift 1. april 2019 om endring i forskrift 1. april 2019 nr. 455 om regler for valg av Kirkerådet trer i kraft, omgjøres de fire personlige varamedlemmene for prestene valgt av Kirkemøtet 2020 til varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Omgjøringen baseres på antall mottatte stemmer ved valget under Kirkemøtet 2020. Den som fikk flest stemmer, kåres til 1. varamedlem, den som fikk nest flest stemmer, kåres til 2. varamedlem osv. Stemmelikhet avgjøres ved loddtrekning.

II

Under forutsetning av at kirkeloven oppheves i tråd med forslaget til ny trossamfunnslov, trer endringen i kraft fra det tidspunkt kirkeloven oppheves.

Enstemmig vedtatt.

KR 13/20 Komitémøte i Kyrkjemøtet (Kirkemøtets forretningsorden)

Samandrag

Kyrkjemøtet 2019 vedtok å be Kyrkjerådet undersøkje spørsmålet om ei eventuell endring frå lukka til opne komitémøte, jf. Kirkemøtets forretningsorden § 5-4 første ledd.

Saksdokumentet gjer greie for gjeldande rett, tilsvarende praksis for møte i Stortinget og kommunale organ og gir vurdering av opne komitémøte i Kyrkjemøtet. Ei endring av Kirkemøtets forretningsorden krev 2/3 fleirtal, jf. § 8-2.

Saka vart lagt fram for Kyrkjerådet i desember 2019 med eit forslag til vedtak om at komitémøte på Kyrkjemøtet er opne med mindre komiteen fastset noko anna. I møtet vart det fremja eit anna forslag til vedtak: «Kirkjerådet anbefaler ikke Kirkemøtet å innføre en ordning med åpne komitemøter. Sakspapiret justeres i tråd med dette.» Dette blei vedteke med 11 mot 3 stemmer. Saksdokumentet er oppdatert på grunnlag av dette vedtaket og diskusjonen i Kyrkjerådsmøtet i desember.

KR 13/20 Vedtak:

Kyrkjerådet tilrår at Kyrkjemøtet gjer følgende vedtak:

Det vert ikkje innført ei ordning med opne komitémøte på Kyrkjemøtet.

Vedteke mot to røyster.

KR 14/20 Pensjonsleverandør frå 2021 for tilsette i Den norske kyrkja (rettssubjektet)

Samandrag

Førebuing og gjennomføring av forvaltningsreforma i 2017 stadfesta at spørsmålet om pensjon er svært viktig for mange av våre tilsette. Pensjon er ein viktig del av dei samla arbeidsvilkåra, anten ein er i eit arbeidsforhold, eller skal vurdere ein framtidig arbeidsgjevar.

Den lovfesta ordninga som gjev tilsette i rettssubjektet medlemskap i SPK gjeld til 31.12.2020. Hovudtariffavtalen regulerer val av pensjonsordning, den skal vere ytingsbasert. Det vert arbeidd med å vidareføre medlemskapen i SPK. Kyrkjerådet vil samstundes vurdere KLP som ein mogleg alternativ leverandør

KR 14/20 Vedtak:

Kyrkjerådet rår Kyrkjemøtet til å treffe følgjande vedtak:

1. Tilsette i Den norske kyrkja (rettssubjektet) skal framleis ha sikre arbeidsvilkår.
2. Kyrkjemøtet gjev Kyrkjerådet fullmakt til å velje pensjonsleverandør mellom dei som leverer pensjonsordning i medhald av tariffavtale.

Vedteke samrøystes.

KR 15/20 Høringssvar til høring om forslag til endringer i sameloven

Sammendrag

Den norske kirke har fått forslag til endringer i Sameloven til høring. I lovforslaget foreslås det å lovfeste statens eksisterende folkerettslige forpliktelser om konsultasjoner. En veileder er også sendt på høring samtidig med lovforslaget.

Sentrale myndigheter har allerede i mange år hatt en konsultasjonsavtale med Sametinget. Formålet med konsultasjonsavtalen er å oppnå enighet mellom statlige myndigheter og Sametinget når det overveies å innføre lover eller tiltak som kan påvirke samiske interesser. Sametinget har også mulighet til å ta opp egne saker.

Lovforslaget foreslår å lovfeste statens, fylkeskommunenes og kommunenes konsultasjonsplikt ved hjelp av nye bestemmelser i sameloven. Lovfestingen av konsultasjoner vil ikke endre på det kommunale selvstyret. Selv om konsultasjoner skal ha som formål å komme til enighet, er det fortsatt myndighetene som tar den endelige beslutningen.

Konsultasjoner skal sikre at representanter for samiske interesser kommer tidlig inn i prosessene, og at de har en reell mulighet til å påvirke beslutningene. Formålet med konsultasjonene er å oppnå enighet om foreslåtte tiltak. Selv om prosessene i utgangspunktet kan ta noe mer tid, vil saksbehandlingen samlet sett ofte bli mer effektiv.

Løsningen som er valgt i lovforslaget, er i samsvar med de folkerettslige forpliktelsene og dagens konsultasjonsprosedyrer. Det foreslås ikke å innføre nye plikter, men å lovfeste den folkerettslige plikten Norge allerede har.

KR 15/20 Forslag til Vedtak:

Kirkerådet vedtar vedlagte hørings svar til høring om forslag til endringer i sameloven.

Enstemmig vedtatt.

Vedlegg: Hørings svar til høring om forslag til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner) og utkast til veileder for kommuner og fylkeskommuner

Generelle bemerkninger

Kirkerådet takker for muligheten til å uttale seg om denne saken. Saken inngår i Den norske kirkes portefølje for urfolks arbeid hvor Samisk kirkeråd er fagorgan. Arbeid med urfolkssaker er tett knyttet til menneskerettigheter, noe Den norske kirke har forpliktet seg på å jobbe med. Dette arbeidet ble spesielt løftet gjennom en sak om menneskerettigheter på Kirkemøtet i 2014 (KM 9/14).

Kirkemøtet gav uttrykk for at «Den norske kirke har et særlig ansvar for å løfte fram urfolks rettigheter generelt, og det samiske folks rettigheter spesielt». Som en oppfølging av Kirkemøtets sak ble det sendt brev den 18. november 2015 fra Samisk kirkeråd til Kommunal- og regionaldepartementet, med en uttalelse om rettighetssituasjonen i Norge. Her ble det referert til behandlingen på Kirkemøtet, og det ble påpekt at Norge har mye ugjørt i oppfølgingen av samiske rettighetsspørsmål.

Forslaget til endring av sameloven er et skritt i riktig retning, det vil etter vårt syn utvide rommet for samers rettigheter i Norge. Forslaget omfatter også forvaltningen som er nærmest samers liv på lokalt og regionalt nivå. Dette vil fornye praksisen til forvaltningen som betyr endringer i arbeidsformer for organer dette angår. Utkast til konsultasjonsveileder gir god oversikt og en god hjelp for beslutningstakere til å forstå hva dette handler om. Det kan vurderes om det er formålstjenlig å gi ytterligere informasjon om hva konsultasjon handler om, for eksempel med folkemøter.

Saken handler også om enkeltmenneskers verdighet i møte med systemer som historisk sett ikke alltid har vært til fordel for samiske enkeltpersoner. Å bli møtt med respekt for sitt språk og sin kultur i et majoritetssamfunn er svært viktig. Lovforslaget vil i større grad sikre at myndighetene utøver dette tilstrekkelig, ikke bare på statlig nivå, men også på lokalt og regionalt nivå.

De lokale og regionale organene blir med dette i større grad ansvarliggjort i sin forvaltning av samiske saker. Et eksempel er undervisning i og på samiske språk

hvor krav om konsultasjoner vil sikre større forutsigbarhet for samiske barn og unges rettigheter til samiskundervisning.

Juridisk utvikling

Kirkerådet er tilfreds med at denne loven vil bety en ytterligere sikring av samers rettigheter, også på regionalt og lokalt nivå. Dette er samtidig en del av en forventet juridisk utvikling, da konsultasjoner med regionale og lokale organer er en del av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater som Norge som stat har ratifisert (Art.6 b). Dette inngår også under Grunnloven §108 som pålegger staten å legge til rette for utvikling av samisk språk, kultur og samfunnsnivå. Forslaget er med andre ord en utdyping av allerede vedtatt lovverk.

Vedlagte forslag til veileder forklarer på en god måte hva denne lovendringen vil handle om. Den forklarer hva dette handler om i praksis for forvaltningen, spesielt i kommunene. Det er derfor positivt at en veileder med tenkte eksempler på aktuelle saker som kan berøre samer og samiske interesser også er lagt til høring. Veilederen tydeliggjør hvordan loven kan brukes i ulike saker som omhandler samer på ulike forvaltningsnivå.

Inkludering av regionalt og lokalt nivå i loven gjør at dette i større grad kan være til gagn for enkeltpersoner med samisk bakgrunn. Loven vil også sikre større forutsigbarhet for de som forvalter ulike typer tjenestetilbud for samer i kommuner og fylkeskommuner.

Eksempel på konsultasjoner i praksis - Den norske kirke og samiske saker

Kirkerådet ønsker også å gi eksempel på at egen praksis ligner på de mulige samhandlingsformene som tegner seg i framlagte veileder.

De sentralkirkelige råd er Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd. Sekretariatene for rådene er felles, og har kontor i Oslo og Tromsø. Samisk kirkeråd er Kirkerådets fagorgan i samiske saker og i urfolkssaker, og representerer Den norske kirke offisielt i disse sakene. Samisk kirkeråd representerer også Den norske kirke på internasjonalt nivå når det gjelder urfolkssaker. Samisk kirkeråd ble opprettet i 1992 for at samer som urfolk skulle ha en stemme i Den norske kirke. Likeverdig behandling av samer er viktig for Den norske kirke.

Som en følge av dette er det en innarbeidet administrativ praksis utfra at Samisk kirkeråd er likeverdig de andre rådene. Samisk kirkeråd blir konsultert i alle saker som har med samer og urfolk å gjøre. Dette kan være alt fra innspill til saksbehandling, til at Samisk kirkeråd selv uttaler seg om samiske saker og urfolkssaker offentlig, på vegne av Den norske kirke. Samisk kirkeråd kan også på eget initiativ fremme saker til ulike råd og utvalg.

Kirkerådet vil fremheve at dette har vært arbeidsform som har fungert godt. Dette gir forutsigbarhet, og det har ikke minst styrket Den norske kirke i sin helhet ved at hensynet til samers selv- og medbestemmelse sikres gjennom likeverdighet på sentralkirkelig nivå.

Avsluttende merknader

Kirkerådet mener lovforslaget er et viktig skritt i riktig retning når det gjelder samers rettigheter i Norge. Det er positivt at det lages lover som forplikter regionale og lokale organer til å ta hensyn til samiske forhold. Det er et skritt videre i å utvikle administrativ praksis på alle nivåer der samiske rettigheter blir tatt hensyn til. Dette er i tråd med sentrale lovverk og forpliktelser Norge er pålagt gjennom internasjonale konvensjoner.

Menneskeverdet er helt grunnleggende i kristen tro. Det er derfor viktig for kirken å peke på hensynet til enkeltmenneskers verdighet når de møter ulike myndigheter og forvaltningsorganer.

Kirkerådet mener at dette forslaget vil styrke verdigheten for samer i møte med ulike forvaltningsorganer. Det forventes at det i etterkant jobbes godt med forvaltningspraksis i kommunene og i de ulike regionale og statlige forvaltningsorganene. Dette vil komme den samiske befolkningen til nytte, men dette vil også gjøre det mer forutsigbart og stabilt for forvaltningen i møte med ulike samiske interesser.

KR 16/20 Endring av Kirkemøtets budsjettreglement

Sammendrag

Kirkemøtets budsjettreglement ble vedtatt av Kirkemøtet i sak KM 05/16 etter at saken hadde vært på høring. Kirkemøtet ba samtidig om at budsjettreglementet skulle tas opp igjen til ny behandling senest på Kirkemøtet i 2019. Kirkemøtet behandlet og reviderte budsjettreglementet på nytt i 2019 i sak KM 08/19.

Det fremlegges nå for Kirkemøtet en ytterligere revisjon av budsjettreglementet hvor endringene i hovedsak er knyttet til budsjettets inndeling samt disponering av likvide midler.

Endringene som vedrører budsjettets inndeling fremmes i første rekke for å gjennomføre administrative forenklinger som i tillegg kommuniserer bedre internt i virksomheten.

Endringene som vedrører disponering av likvide midler fremmes i første rekke for å oppdatere budsjettreglementet i forhold til allerede vedtatt

investeringsstrategi, retningslinjer for samfunnsansvarlig finansinvesteringer og etablert praksis. Ved behandlingen i Kirkemøtet 2019 fremkom følgende i saksfremstillingen: «Det er også foreslått en hjemmel for disponering av likvide midler som er mer i tråd med den praksis som er etablert, og som vil utvikles».

Forslagene til endringer er denne gang ikke sendt bispedømmerådene på høring da endringene anses å være av en karakter som i mindre grad påvirker bispedømmerådenes forhold til budsjettreglementet.

Vedlagt er en oppstilling over selve budsjettreglementet, vist hvor endringene er gjort, og gitt kort begrunnelse for det viktigste ut over det som følger av saken her.

Saksbehandling

Direktøren endret sitt forslag til vedtak til:

I

I Kirkemøtets budsjettreglement fastsettes følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Standard Norge.

Resultatregnskap

Inntekter

Salgsinntekter

Offentlig tilskudd

Andre inntekter

Kostnader

Driftskostnader

Lønnskostnader

Andre driftskostnader

Finansinntekter/finanskostnader

Resultat

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om hvilke kostnader og inntekter som hører inn under de enkelte *enheter*.

§ 5 annet og tredje ledd skal lyde:

Kirkerådet stiller *budsjettet til* disposisjon for bispedømmerådene og Bispemøtet gjennom tildelingsbrev. Dette følges opp gjennom reglene i økonomiregelverket.

Kirkerådet tildeler tilskudd til de enkelte *mottakerne gjennom* tilskuddsbrev. Ved siden av tildelingen av tilskudd, skal tilskuddsbrevet angi mål for tildelingen og krav til revisjon, regnskaps- og resultatrapportering. Tilskuddsbrevet skal inneholde informasjon om hvilke forutsetninger tilskuddet er basert på.

§ 6 annet og tredje ledd skal lyde:

Kirkerådet har adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt budsjett mellom de ulike budsjettgrupper.

Ubrukte budsjettmidler for de enkelte *enhetene* kan overføres til neste budsjettår. Overskridelser må dekkes inn i fremtidige budsjetter.

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Dersom *inntekten* blir lavere enn budsjettet, reduseres kostnadsrammen tilsvarende. Dersom mindreinntekten innebærer en reduksjon av kostnadsrammen på mer enn 3 % kan saken bringes fram for Kirkerådet som avgjør hvordan mindreinntekten skal balanseres.

§ 9 annet ledd skal lyde:

Overskuddslikviditet skal plasseres i samsvar med *vedtatt investeringsstrategi, retningslinjer for samfunnsansvarlig finansinvesteringer, samt de fullmakter som Kirkerådet gir, og de departementet gir i sitt tilskuddsbrev.*

II

Endringene trer i kraft fra budsjettåret 2021.

KR 16/20 Vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

I

I Kirkemøtets budsjettreglement fastsettes følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Standard Norge.

Resultatregnskap

Inntekter

Salgsinntekter

Offentlig tilskudd

Andre inntekter

Kostnader

Driftskostnader

Lønnskostnader

Andre driftskostnader

Finansinntekter/finanskostnader

Resultat

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om hvilke kostnader og inntekter som hører inn under de enkelte *enheter*.

§ 5 annet og tredje ledd skal lyde:

Kirkerådet stiller *budsjettet til* disposisjon for bispedømmerådene og Bispemøtet gjennom tildelingsbrev. Dette følges opp gjennom reglene i økonomiregelverket.

Kirkerådet tildeler tilskudd til de enkelte *mottakerne gjennom* tilskuddsbrev. Ved siden av tildelingen av tilskudd, skal tilskuddsbrevet angi mål for tildelingen og krav til revisjon, regnskaps- og resultatrapportering. Tilskuddsbrevet skal inneholde informasjon om hvilke forutsetninger tilskuddet er basert på.

§ 6 annet og tredje ledd skal lyde:

Kirkerådet har adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt budsjett mellom de ulike budsjettgrupper.

Ubrukte budsjettmidler for de enkelte *enhetene* kan overføres til neste budsjettår. Overskridelser må dekkes inn i fremtidige budsjetter.

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Dersom *inntekten* blir lavere enn budsjettert, reduseres kostnadsrammen tilsvarende. Dersom mindreinntekten innebærer en reduksjon av kostnadsrammen på mer enn 3 % kan saken bringes fram for Kirkerådet som avgjør hvordan mindreinntekten skal balanseres.

§ 9 annet ledd skal lyde:

Overskuddslikviditet skal plasseres i samsvar med *vedtatt investeringsstrategi, retningslinjer for samfunnsansvarlig finansinvesteringer, samt de fullmakter som Kirkerådet gir, og de departementet gir i sitt tilskuddsbrev.*

II

Endringene trer i kraft fra budsjettåret 2021.

Enstemmig vedtatt.